Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 1.10.2026

Lausunto hallituksen esityksestä HE 144/2026 vp

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Finanssivalvonnalta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle työttömyysturvan yhdistelmävakuutusta koskevaksi lainsäädännöksi

Finanssivalvonta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Finanssivalvontaa on kuultu lainvalmistelussa, ja hallituksen esityksessä on osittain huomioitu Finanssivalvonnan sosiaali- ja terveysministeriölle antamassa lausunnossa esittämät näkökohdat.

Finanssivalvonta pitää ehdotettuja muutoksia lähtökohtaisesti kannatettavina. Yhdistelmävakuutuksen toteuttamiseen liittyy kuitenkin merkittäviä riskejä, joita on tunnistettu hallituksen esityksessä. On silti tärkeää havaita riskit, joita järjestelmään vielä liittyy.

Vakuutuslajien kannattavuus

Vaihtoehtojen lisääntyminen on sinänsä myönteistä työttömyyskassoissa vakuutetuille ja vakuuttautumista harkitseville.

Yhdistelmävakuutuksessa vakuutustulon alaraja ja yritystuloon kohdistuvan jäsenmaksun peruste olisi esityksen mukaan vähintään 1 200 euroa vuodessa eli vuoden kuukausille laskettuna 100 euroa.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan vakuutustulon alaraja on hyvin matala. Palkkatyössä puolikkaankin työssäoloehtokuukauden kerryttäminen edellyttää yli nelinkertaisia tuloja. Näin vähäisten tulojen vakuuttamisen kustannustehokkuutta järjestelmän ja sen toimeenpanijoiden kannalta sekä toiminnan ansiotarkoitusta voidaan pitää kyseenalaisina.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan on olemassa varteenotettava riski siitä, että kaikissa työttömyyskassoissa kaikki vakuutuslajit eivät muodostu kannattaviksi ja jäsenmäärä jää jossakin vakuutuslajissa hyvin pieneksi. Tämän vuoksi on tärkeää varautua tilanteisiin, joissa jotakin vakuutuslajia ei

enää voida jostakin kassasta tarjota, sekä mahdollisiin maksukyvyttömyystilanteisiin.

Vakuutuskannan luovuttaminen

Vakuutuskannan luovuttaminen edellyttää esityksen mukaan Finanssivalvonnan lupaa. Finanssivalvonnan on annettava suostumuksensa kannan luovuttamiseen, jos toimenpide ei loukkaa vakuutettuja etuja tai jos sen ei voida katsoa vaarantavan työttömyysvakuutustoiminnan tervettä kehitystä.

Esityksen perusteluissa todetaan muun muassa, että työttömyysvakuutustoiminnan kehitystä arvioidessaan Finanssivalvonta voisi kiinnittää huomiota siihen, miten kannanluovutus vaikuttaa työttömyysvakuutuksen saatavuuteen.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan työttömyysvakuutuksen saatavuus on hyvin ongelmallinen kriteeri harkittaessa kannanluovutuksen sallittavuutta.

Työttömyyskassojen toiminta-alueena on koko maa. Finanssivalvonta antaa luvan myös työttömyyskassojen sulautumiselle eikä tällöin arvioida lainkaan työttömyysvakuutuksen saatavuutta.

Työttömyyskassan perustaminen pohjautuu vapaaehtoisuuteen, ja kassa on purettavissa kassan kokouksen päätöksellä. Samoin kassa voi vapaasti päättää, mitä vakuutuslajia tai -lajeja se tarjoaa. Lisäksi kassan toimialan rajaaminen on mahdollista palkansaajavakuutuksessa myös esityksen sisältämien muutosten jälkeen.

Finanssivalvonnalla tai millään muullakaan taholla ei tässä mielessä ole nykyisen tai ehdotetun sääntelyn perusteella mahdollisuutta vaikuttaa työttömyysvakuutuksen tarjontaan tai saatavuuteen.

Kannanluovuttamiselle saattaa tulla hyvin perusteltu tai jopa pakottava, esimerkiksi kannattavuuteen liittyvä, tarve, vaikka tiettyä vakuutuslajia tarjoavien kassojen määrä vähenisikin.

Työttömyysvakuutuksen saatavuuden painottaminen kannanluovuttamisen sallittavuutta arvioitaessa saattaa siten johtaa hyvin vaikeisiin tulkintatilanteisiin.

Vaikutukset Finanssivalvonnan toimintaan

Lakimuutosten ehdotetaan tulevan pääosin voimaan 1.1.2028 lukien. Työttömyyskassat voisivat ottaa jäsenekseen yhdistelmävakuutettuja vuoden 2028 alusta, ja yhdistelmävakuutetun ansiopäivärahaa voitaisiin myöntää ensimmäisen kerran vuonna 2029.

Finanssivalvonnan tulee tällöin varsin tiiviissä aikataulussa käsitellä yhdistelmävakuutusta tai useita vakuutuslajeja tarjoavien kassojen sääntömuutokset sekä palkansaaja- ja yrittäjävakuutusten erilliset jäsenmaksuesitykset. Finanssivalvonnan on myös ennen lain voimaantuloa muutettava työttömyyskassoille annettuja määräyksiä ja ohjeita sekä tehtävä muutoksia tietojärjestelmiinsä. Näiden toimien on oltava valmiina ennen kuin laki tulee voimaan.

Kyse on siis hyvin merkittävistä ja periaatteellisista muutoksista työttömyysturvan järjestämisessä. Muutokset lisäävät työttömyyskassojen ja Finanssivalvonnan työmäärää huomattavasti sekä edellyttävät muun muassa työttömyyskassojen henkilöstön kouluttamista ja tietojärjestelmien muutoksia.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan lain voimaantulon aikaistaminen ehdotetusta aiheuttaisi merkittäviä riskejä toimeenpanossa.

Sähköisesti allekirjoitettu

FINANSSIVALVONTA

Forsström Kaisa
912372857
Kaisa Forsström
osastopäällikkö

Luojola Satu
91243156L
Satu Luojola
vanhempi juristi